

สรุปบทเรียนที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้
หลักสูตร “การจำแนกประเภทที่ดินและการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน 35%”
เรียนจบหลักสูตร และทำแบบทดสอบการประเมินเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๗

กรมพัฒนาที่ดินมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๕๑ ในเรื่องการจำแนกประเภทที่ดิน ซึ่งแนวเขตป่าไม้ถาวรเป็นข้อมูลหนึ่ง ที่ได้จากการจำแนกประเภทที่ดิน ในส่วนพื้นที่ ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕ % ตามประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นพื้นที่ซึ่งไม่อนุญาตให้ออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำกิน ดังนั้นแนวเขตป่าไม้ และพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% จึงเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญ สำหรับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อจะได้นำไปใช้ในการดำเนินงาน การจำแนกประเภทที่ดินและการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน 35% ประกอบด้วยบทเรียนจำนวน ๓ บท

- ๑) บทที่ ๑ การจำแนกประเภทที่ดิน
- ๒) บทที่ ๒ การตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี(เฉพาะราย)
- ๓) บทที่ ๓ การตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕% และพื้นที่เขา ภูเขา โดยใช้แผนที่มาตราส่วน ๑: ๕๐,๐๐๐

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการจำแนกประเภทที่ดิน การตรวจสอบ แนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕ % และพื้นที่เขา ภูเขา โดยใช้แผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐๐๐๐
๒. ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำไปสื่อสาร และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้

บทที่ ๑ การจำแนกประเภทที่ดิน

๑.๑ ความเป็นมาของการจำแนกประเภทที่ดิน

ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ราษฎรได้เข้าบุกรุกไปทำประโยชน์ในพื้นที่ป่า เป็นจำนวนมาก ๗๗๗ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ปรารภและบัญชาว่าต้องรักษาพื้นที่ป่าไม้ไว้เป็นป่าของชาติ ร้อยละ ๕๐ ของเนื้อที่ประเทศไทย การดำเนินการ โดยกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย ตามมาตรา ๗ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้อธิบดีมีหน้าที่สำรวจ จำแนก และทำสำมะโนที่ดิน เพื่อให้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ และความเหมาะสมแก่การทำประโยชน์ เพื่อประโยชน์ของรัฐ และประชาชน

๑.๒ การสำรวจจำแนกประเภทที่ดินระยะที่ ๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙ สำรวจป่าไม้ทั้งป่าและบรรจุโครงการจำแนกประเภทที่ดินไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ ๑ โดยมีวัตถุประสงค์:รักษาพื้นที่ป่าไม้ไว้เป็นสมบัติของชาติให้ได้ร้อยละ ๕๐ ของเนื้อที่ประเทศไทย โดยพื้นที่ในการจำแนกประเภทที่ดินมติกรม.เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ พื้นที่ที่นำมาจำแนก พรบ.ป่าสงวนและคุ้มครอง (พ.ศ.๒๕๔๑) ประกอบด้วย

- ป่าสงวน
- ป่าคุ้มครอง
- ป่าอยู่ระหว่างการสงวน
- ป่าอยู่ระหว่างการคุ้มครอง
- ป่าซึ่งมีแผนที่จะสงวนหรือคุ้มครอง

โดยพื้นที่ที่นำมาจำแนก ที่ดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙ ประมาณ ๒๐๖ ล้านไร่แบ่งเป็น

๑. เป็นพื้นที่ป่าไม้ ๑๗๔ ล้านไร่
๒. พื้นที่จัดสรร เนื้อที่ประมาณ ๓๒ ล้านไร่

ในการจำแนกประเภทที่ดินเป็นการแบ่งพื้นที่ป่าไม้ ออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. พื้นที่รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร มอบให้กรมป่าไม้ดูแลเพื่อเป็นสมบัติของชาติ
๒. พื้นที่ที่กั้นออกเพื่อเป็นที่จัดสรรเพื่อการเกษตรกรรม หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น
 - ๒.๑ ดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน (กรมที่ดิน)
 - ๒.๒ ดำเนินการตาม พรบ.เพื่อการครองชีพ (นิคมสหกรณ์)
 - ๒.๓ ส.ป.ก.

๑.๓ ความเป็นมาของงานจำแนกประเภทที่ดิน กับกรมพัฒนาที่ดิน

เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ ได้มีการจัดตั้งกรมพัฒนาที่ดินขึ้น โดยมี ดร.บรรเจิด พลากร ดำรงตำแหน่งอธิบดี สังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และโอนงานจำแนกประเภทที่ดินมาดำเนินการที่กรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ คณะปฏิวัติได้มีคำสั่งยุบกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และปรับปรุงแบ่งส่วนราชการใหม่ให้กรมพัฒนาที่ดิน สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑.๔ การสำรวจจำแนกประเภทที่ดินระยะที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - พ.ศ. ๒๕๓๐

ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๕ (โครงการปรับปรุงการจำแนกประเภทที่ดิน) โดยมีหลักสำคัญคือ ให้สำรวจจำแนกประเภทที่ดินในพื้นที่ ป่าไม้ถาวร นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เนื้อที่ประมาณ ๓๐ ล้านไร่

๑.๔.๑ ขั้นตอนการจำแนกประเภทที่ดิน ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - พ.ศ. ๒๕๓๐

ดำเนินการในพื้นที่ ที่ ยังไม่ได้ประกาศสงวน จำนวน ๓๐ ล้านไร่ ดำเนินการตามมติกรม. เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๕ แก้ไขวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๗ โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาการจำแนกประเภทที่ดินของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินดังนี้

พื้นที่ซึ่งจะต้องรักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร

- ๑ มีสภาพเป็นป่าไม้
- ๒) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น ๑ ,๒ หรือ ชั้น ๓ ที่ความลึกของดินน้อยกว่า ๕๐ ซม.
- ๓) หน่วยงานหรือโครงการกรมป่าไม้
- ๔) ดินไม่สามารถใช้ในทางเกษตรกรรมได้
- ๕) เกาะ ภูเขา หรือพื้นที่ซึ่งมีความลาดชันเกิน ๓๕%
- ๖) ป่าชายทะเล, ป่าชายเลน, ป่าที่เกาะ
- ๗) ป่าที่เป็นเกาะและไม่มีเอกสารสิทธิ์
- ๘) ป่าชายเลน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

พื้นที่ป่าไม้ถาวรซึ่งสมควรจำแนกออกเป็นที่ทำกินและใช้ประโยชน์อื่นๆ

- ๑) เหมาะแก่การเกษตร ซึ่งถือครองและทำประโยชน์แล้ว
- ๒) ที่สาธารณประโยชน์
- ๓) ที่ของหน่วยราชการ
- ๔) เขตห้ามล่าสัตว์ ที่ราษฎรมี น.ส. ๓ ถือครองอยู่แล้ว

๕) มีสภาพป่า เนื้อที่ไม่เกิน ๕๐๐ ไร่ ให้จำแนกออกเป็น ป่าชุมชน เว้นแต่ กรณีที่มีพื้นที่ติดต่อกับป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรืออยู่ในเขตพื้นที่ป่าโครงการฯ ที่ให้สัมปทานทำไม้

๑.๔.๒ ผลการดำเนินการสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๓๐

๑. เก็บเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรเนื้อที่ประมาณ ๑๐.๖๕ ล้านไร่ (มอบกรมป่าไม้รับไปดำเนินการ)
๒. อยู่ในเขตป่าสงวนฯ และอุทยานฯ เนื้อที่ประมาณ ๗.๖๔ ล้านไร่
๓. จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรเพื่อเป็นที่ทำกินของราษฎรหรือเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น เนื้อที่ประมาณ ๑๑.๗ ล้านไร่

การสำรวจในปัจจุบัน โดยตรวจสอบข้อมูลด้วยโปรแกรมสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ พบว่า มีป่าไม้ถาวร ๖๘ จังหวัด เนื้อที่ เนื้อที่ประมาณ ๑๖๔.๔๘ ล้านไร่

- โดยซ้อนทับซ้อนทับกับเขตสงวนประมาณ ๑๔๗.๕๓ ล้านไร่
- กรมมีมติให้เกิดรักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร (มอบกรมป่าไม้) ประมาณ ๑๐.๖๕ ล้านไร่
- พื้นที่ที่ยังไม่มีการสำรวจจำแนกฯ ประมาณ ๖.๓ ล้านไร่ (๖๖ จังหวัด)

จังหวัดที่ไม่มีป่าไม้ถาวรมี ๙ จังหวัด

กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม นครปฐม พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง .สิงห์บุรี

บทที่ ๒ การตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี(เฉพาะราย)

๒.๑ อำนาจหน้าที่ของ สสผ.ในการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวร

จากกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ มีอำนาจหน้าที่ วิเคราะห์และการตรวจสอบที่ดินในเขตป่าไม้ถาวร เขตเขา ภูเขาและพื้นที่ลาดชันเกินร้อยละสามสิบห้า รวมทั้งปรับปรุงแผนที่จำแนกที่ดินโดยใช้แผนที่ภาพถ่ายเป็นหลักฐาน ประกอบกับคำสั่งกรมพัฒนาที่ดิน ให้ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการสำรวจทำแผนที่มีอำนาจลงนามในหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบและรับรองแนวเขตป่าไม้ถาวรและหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบและรับรองที่เขา ภูเขา และพื้นที่ความลาดชัน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ สำหรับแนวเขตป่าไม้ถาวร นอกจาก สำนักเทคโนโลยีการสำรวจทำแผนที่ แล้ว กรมยังให้อำนาจหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต๑-๑๒ ลงนามในหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวร ในระวางแผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ หากพื้นที่ใดที่จะตรวจสอบเกินความสามารถ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ให้สำนักเทคโนโลยีการสำรวจทำแผนที่เป็นผู้ดำเนินการ

การตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรส่วนใหญ่จะเป็นสำนักงานที่ดิน ที่ราษฎรยื่นขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ซึ่งเป็นการดำเนินการตามกฎหมายฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗)ออกความตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๕๔๗ ซึ่งต้องใช้ผลการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรประกอบในการพิจารณา

๒.๒ ที่มาของที่เขา ที่ภูเขา ปริมาณรอบภูเขาหรือเขา ๔๐ เมตร

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ เรื่องข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนากรมที่ดิน และเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกับความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ป. (ป.ป.ช.) ที่ได้พิจารณา ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ทรงคุณวุฒิ มีมติให้กำหนดคำนิยามของคำว่า เขา ที่ภูเขา ดังนี้

- ที่เขา หมายถึง ส่วนของพื้นที่ที่สูงจากบริเวณรอบๆ (Surrounding) น้อยกว่า ๖๐๐ เมตร
- ที่ภูเขา หมายถึง ส่วนของพื้นที่ที่สูงจากบริเวณรอบๆ (Surrounding) ตั้งแต่ ๖๐๐ เมตรขึ้นไป โดยมีข้อเสนอแนะ ให้กรมพัฒนาที่ดินนำเอาคำนิยาม ความหมาย และหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปกำหนด ที่เขา ที่ภูเขา ลงในแผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหารมาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ส่วนการตรวจสอบสภาพพื้นที่จริง เห็นควรมีคณะกรรมการขึ้นพิจารณาตรวจสอบประกอบขอบเขตที่ปรากฏในแผนที่ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินกำหนดไว้

ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ คือ พื้นที่ที่กำหนดเขตป่าคร่าวๆ เพื่อที่ทางราชการจะได้ดำเนินการสำรวจและจำแนกต่อไปว่าพื้นที่บริเวณใดให้เป็นป่าไม้ถาวร หรือพื้นที่ใดไม่เหมาะสมให้เป็นป่าไม้ถาวรต่อไป เท่านั้น (ตามการตีความของสำนักงานกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ ๗๗๕/๒๕๖๑) ปัจจุบันยังคงมีจำนวน ๖ จังหวัด {ลพบุรี ตรัง สุราษฎร์ธานี (บางส่วน) พังงา ภูเก็ต สงขลา (บางส่วน)} ที่ยังคงมีพื้นที่ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔

๒.๓ หลักฐานที่ต้องส่งให้กรมพัฒนาที่ดินใช้ประกอบการพิจารณาตรวจสอบ

๒.๓.๑ กรณีหมายถึงขอให้ตรวจสอบบนสำเนาแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐

- ต้องเป็นแผนที่ลำดับชุด L ๗๐๑๗ พร้อมระบุลำดับชุดและเลขระวางของแผนที่
- มีค่าพิกัดกริดทางเหนือและทางตะวันออกชัดเจนทั้ง ๒ แกน
- รูปแปลงที่หมายมาในแผนที่ ต้องเป็นวงรอบปิด(Polygon)รูปแปลงต้องหมายมา

อย่างชัดเจน

- การรับรองสำเนา เมื่อตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารแล้วให้เซ็นรับรองสำเนา
- เส้นกริดที่อยู่บนแผนที่ต้องมีเพียงชุดเดียว คือเส้นกริดของแผนที่ภูมิประเทศเท่านั้น

๒.๓.๒ หากต้องการความถูกต้องและแม่นยำ ในตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบให้ส่งเอกสาร

หลักฐานดังนี้

- แบบคำนวณเนื้อที่ ร.ว.๒๕จ
- ค่าพิกัดฉาก UTM พื้นหลักฐานอ้างอิง(Datum) Indan ๑๙๗๕
- การรับรองสำเนา เมื่อตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารแล้วให้เซ็นรับรองสำเนา
- ค่าพิกัดต้องไม่เป็นศูนย์ลอย

๒.๓.๓ สำเนารูปแผนที่ระดาบบาง(ร.ว.๙)

- ระบุค่าพิกัดฉาก UTM พื้นหลักฐานอ้างอิง(Datum) Indan ๑๙๗๕ ให้ครอบคลุมแปลงที่ดินจำนวน ๔ จุด หรืออย่างน้อย ๒ จุดในมุมทแยง และตัวเลขมีความชัดเจน
- ต้องมีจุดตัดของค่าพิกัด(+)อย่างน้อย ๔ มุม
- การรับรองสำเนา เมื่อตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารแล้วให้เซ็นรับรองสำเนา

๒.๓.๔ ค่าพิกัดรูปแปลงพร้อม แผนที่ประกอบ

- ค่าพิกัดต้องเป็นพิกัดฉาก UTM พื้นหลักฐานอ้างอิง(Datum) Indan ๑๙๗๕ พร้อมระบุพื้น

หลักฐานอ้างอิง

- กรณีที่ส่งค่าพิกัดพร้อมหมายในตำแหน่งในแผนที่ข้อมูลค่าพิกัดต้องมีความถูกต้องและสอดคล้องกับตำแหน่งที่หมาย

- การรับรองสำเนา เมื่อตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารแล้ว ให้เซ็นรับรองสำเนา

หมายเหตุ

๑. หากส่งเอกสารสำเนาที่ขอหลายฉบับ เมื่อขึ้นรูปแปลงแล้ว ต้องมีความสอดคล้องตรงกันทั้งหมด จึงจะรายงานการตรวจสอบได้
๒. ตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบหมายมาบนแผนที่ภูมิประเทศ ลำดับชุด L๗๐๑๘ ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบได้
๓. ค่าพิกัดระบบภูมิศาสตร์ LAT, LONG และค่าพิกัดที่เป็นพิกัดฉาก UTM บนพื้นหลักฐานอ้างอิง WGS ๑๙๘๔ ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบได้

๒.๔ การรายงานผลการตรวจสอบ

เอกสารแจ้งผลการตรวจสอบประกอบด้วย

๑. แผนที่ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดิน ในแผนที่ประกอบด้วย รูปแปลงที่ขอให้ตรวจสอบและแผนที่แสดงการจำแนกประเภทที่ดินในบริเวณแปลงที่ขอให้ตรวจสอบ พร้อมเครื่องหมายแผนที่ ซึ่งแผนที่จะมี ๒ มาตรฐานคือ ๑:๕๐,๐๐๐ และ ๑:๔,๐๐๐
๒. หนังสือรายงานผลการตรวจสอบ กรณีเป็นหน่วยงานภายใน เช่น สพด. สพข. จะเป็นบันทึกข้อความ หากเป็นหน่วยงานภายนอก เช่น กรมที่ดินจะเป็นหนังสือครุท

บทที่ ๓ การตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕%

เมื่อสำนักงานที่ดินจะออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน จะตรวจสอบพื้นที่นั้นๆให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายที่ดิน หากพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% จะไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ เนื่องจากตามนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ข้อ ๑๗ กำหนดให้พื้นที่ลาดชันเกิน ๓๕% เป็นพื้นที่ป่าไม้ เพื่อให้การจัดการและพัฒนาทรัพยากรป่าไม้สามารถทำได้โดยต่อเนื่องระยะยาว และประสานสอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรชนิดอื่น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๘ มอบให้กรมพัฒนาที่ดิน เป็นผู้ดำเนินการจัดทำแผนที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% ต่อมามติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ให้กรมพัฒนาที่ดิน กำหนดเขตที่เขา และภูเขาด้วยการตรวจสอบความลาดชัน ๓๕%

ที่เขา หมายถึง ส่วนของพื้นที่ที่สูงจากบริเวณโดยรอบ (Surrounding) น้อยกว่า ๖๐๐ เมตร

ที่ภูเขา หมายถึง ส่วนของพื้นที่ที่สูงจากบริเวณโดยรอบ (Surrounding) ตั้งแต่ ๖๐๐ เมตร ขึ้นไป

การกำหนดเขตที่เขา ภูเขา ตำแหน่งเริ่มต้นให้นับจากเส้นชั้นความสูงที่มีการเปลี่ยนแปลงความลาดชันอย่างกะทันหันจากบริเวณโดยรอบ โดยมีความห่างจากเส้นชั้นความสูงเส้นถัดไปไม่เกิน ๒ มิลลิเมตร และมีความลาดชันต่อเนื่องของเส้นชั้นความสูงไม่น้อยกว่า ๓ เส้น ในแผนที่ภูมิประเทศ มาตรฐาน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ส่วนความลาดชันเกิน ๓๕% ขึ้นไป จะมีความห่างของเส้นชั้นความสูงไม่เกิน ๑.๑๔ มิลลิเมตร

เงื่อนไขเอกสารที่ใช้ในการตรวจสอบ

๑. หมายตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบบนสำเนาแผนที่ภูมิประเทศ มาตรฐาน ๑:๕๐,๐๐๐ ต้องเป็นลำดับชุด L๗๐๑๗ พร้อมระบุลำดับชุดและเลขระวางของแผนที่
๒. แบบคำนวณเนื้อที่ ร.ว. ๒๕ จ หรือ สำเนารูปแผนที่กระดาษบาง (ร.ว.๙) [ในระบบพิกัดกริด UTM บนพื้นหลักฐานอินเดีย พ.ศ. ๒๕๑๘ (Indian ๑๙๗๕)]
๓. ค่าพิกัดแปลง พร้อมแผนที่ประกอบ

หมายเหตุ

๑. หากส่งเอกสารตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบหลายฉบับ เมื่อขึ้นรูปแปลงแล้วต้องมีความสอดคล้องตรงกันทั้งหมด จึงจะรายงานผลการตรวจสอบได้

๒. ตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบหมายมาบนแผนที่ภูมิประเทศลำดับชุด L๗๐๑๘ ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบให้ได้

๓. ค่าพิกัดระบบภูมิศาสตร์ LAT, LONG และค่าพิกัดที่เป็นพิกัดฉาก UTM บนพื้นหลักฐานอ้างอิง WGS ๑๙๘๔ ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบให้ได้

ขั้นตอนการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕%

๑. รับเรื่องการเตรียมงาน

๑.๑ ลงรับเรื่องในแบบฟอร์ม

๑.๒ เตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่ขอให้ตรวจสอบ ได้แก่ เอกสารเรื่องเดิมที่เคยตรวจสอบไปแล้ว

๑.๓ เตรียมแผนที่ภูมิประเทศ มาตรฐาน ๑:๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ระยะเวลาที่ครอบคลุมพื้นที่ที่ขอให้ตรวจสอบ

๒. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารประกอบการพิจารณา ดังนี้

๒.๑ แผนที่ภูมิประเทศ มาตรฐาน ๑:๕๐,๐๐๐ ที่หมายตำแหน่งแปลงที่ดินที่ให้ตรวจสอบ

๒.๒ หลักฐานเลขที่แปลงที่ดิน ตำแหน่งที่ตั้ง ตรงกับเรื่องที่ร้องขอให้ดำเนินการ

๒.๓ เอกสารประกอบการพิจารณาที่ส่งมาให้ เช่น ร.ว. ๙, ร.ว. ๒๕ จ, น.ส. ๓, น.ส. ๓ ก.

๒.๔ มีค่าพิกัดที่ระบุครอบคลุมรูปแปลงในเอกสาร ร.ว. ๙ /แบบคำนวณเนื้อที่ (ร.ว. ๒๕จ.) ค่าพิกัดจากการสำรวจจริงวัด (GPS)

๒.๕ เอกสารทุกฉบับมีการลงนามรับรองสำเนาด้วยลายเซ็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ขอให้ตรวจสอบ

๒.๖ ตรวจสอบค่าพิกัดที่ปรากฏในเอกสาร ร.ว. ๙ แบบคำนวณเนื้อที่ (ร.ว.๒๕ จ.) หรือค่าพิกัดที่ได้จากการรังวัดในภูมิประเทศ (ถ้ามี) ต้องตรงกับตำแหน่งแสดงที่ตั้งแปลงที่ดินที่เจ้าหน้าที่หมายมาในแผนที่ภูมิประเทศ มาตรฐาน ๑:๕๐,๐๐๐

๓. จัดทำหนังสือคืนเรื่อง /ขอเอกสารเพิ่มเติม

๓.๑ พิมพ์หนังสือคืนเรื่อง/ขอเอกสารเพิ่มเติม โดยบอกเหตุผลในการคืนเรื่อง/ขอเอกสารเพิ่มเติม

๓.๒ ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ของหนังสือและเสนอต่อ ผอ.สสผ. เพื่อพิจารณาลงนามถึงหน่วยงานที่ขอฯ

๔. จัดทำข้อมูลรูปแปลงที่ดินด้วยโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์

๔.๑ สร้างรูปแปลงที่ดินจากข้อมูลค่าพิกัดที่ปรากฏในเอกสาร ร.ว. ๙ หรือตำแหน่งรูปแปลงที่หมายบนแผนที่ภูมิประเทศ มาตรฐาน ๑:๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ของกรมแผนที่ทหารหรือสำเนาระวางแผนที่อื่นๆ มีขั้นตอน ดังนี้

- ทำการกราดภาพ (Scan) ด้วยเครื่องกราดภาพสำหรับงานสิ่งพิมพ์ ขนาด A๔
- ตรึงค่าพิกัดให้กับภาพสแกนเพื่อให้ตรงกับค่าพิกัดตำแหน่งในภูมิประเทศจริง
- สร้างรูปแปลงที่ดินในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์รูปแบบ Shapefile จากภาพสแกนที่มีพิกัดแผนที่แล้ว ด้วยการ Heads-up Digitizing

๔.๒ การสร้างรูปแปลงจากข้อมูลค่าพิกัดตามแบบคำนวณเนื้อที่ (ร.ว. ๒๕ จ) หรือค่าพิกัดที่ได้จากการสำรวจจริงวัดตำแหน่งด้วยดาวเทียม (GPS) ขึ้นตอนดังนี้

- พิมพ์ค่าพิกัดด้วยโปรแกรม Microsoft Excel แล้ว Save เป็นไฟล์ *.xls
- สร้างเป็นข้อมูลจุด และข้อมูลพื้นที่วงรอบปิดเชื่อมระหว่างจุด ด้วยโปรแกรมสารสนเทศ

ภูมิศาสตร์

๕. ตรวจสอบความถูกต้องในการขึ้นรูปแปลง ดังนี้

๕.๑ กรณีขึ้นรูปแปลงจากเอกสาร ร.ว. ๙ โดยใช้ค่าพิกัด ๔ มุม รอบรูปแปลง หรือมุมบน-ล่าง (ซ้าย-ขวา) ให้ลอกลายกึ่งกลางเส้นรูปแปลงที่ดิน และกึ่งกลางหมดแปลง

๕.๒ กรณีขึ้นรูปแปลงจากค่าพิกัดแบบคำนวณเนื้อที่ (ร.ว. ๒๕ จ) หรือ ค่าพิกัดที่ได้จากการสำรวจจริงวัดในภูมิประเทศให้ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเลข และการเชื่อมโยงเพื่อลากเส้นรูปแปลงตามเอกสารที่ส่งมาให้

๖. ตรวจสอบความถูกต้องของรูปแปลงที่ดินกับตำแหน่งที่หมายมาในแผนที่ภูมิประเทศ ๑:๕๐,๐๐๐ โดยนำรูปแปลงที่ดินวางทับซ้อนทับบนแผนที่ภูมิประเทศที่หมายตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบเพื่อดูความสอดคล้องกัน

๗. จัดทำแผนที่แปลงที่ดินและพิมพ์ลงแผ่นใส

โดยใช้โปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์นำข้อมูลรูปแปลงที่ดินมาซ้อนทับกับข้อมูลเขตเขา และภูเขา มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ แบบเชิงเลข (Vector) ที่ สสพ. ดำเนินการกันเขตเขา และภูเขาไว้แล้ว ซ้อนทับข้อมูลแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ของกรมแผนที่ทหารประกอบแผนที่ตามแบบฟอร์มเอกสารประกอบการพิจารณาตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ในระวางขนาด A๔ (แผ่นใส)

๘. วิเคราะห์ความลาดชัน

- นำแผ่นใส (Overlay) มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ที่ครอบคลุมพื้นที่ที่ตรวจสอบมาวางบนแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ของกรมแผนที่ทหาร โดยให้อยู่ในตำแหน่งพิกัดเดียวกัน วัดระยะห่างระหว่างเส้นชั้นความสูงที่ละ ๑ คู่ ถ้าเส้นชั้นความสูงห่างกัน เท่ากับ ๑.๑๔ มิลลิเมตร แสดงว่าความลาดชัน มากกว่าหรือเท่ากับ ๓๕ เปอร์เซ็นต์

- ทำการถ่ายทอดเขตพื้นที่ความลาดชันของแปลงที่ลงแผ่นที่มาตราส่วน ๑: ๕๐,๐๐๐ ขนาด A๔ (แผ่นใส) โดยใช้สัญลักษณ์สีในการแสดงผลการตรวจสอบของแปลงที่ดิน

๙. จัดทำหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบฯ การอ่านผลการวิเคราะห์พื้นที่ความลาดชันจะอ่านผลการวิเคราะห์ที่มีพื้นที่มากกว่า (ส่วนใหญ่) ก่อน

๑๐. จัดเก็บเอกสารเพื่อเป็นฐานข้อมูล

- สแกนสำเนาหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบพร้อมแผนที่เอกสารประกอบการพิจารณาตรวจสอบ
- จัดทำบัญชีคุมเอกสาร (ไฟล์ .xls) เพื่อสะดวกรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล
- จัดเก็บสำเนาเอกสาร (กระดาษ) ตามหมวดหมู่บัญชีคุม

ผู้สรุปทเรียน
นางสาวจินดาภรณ์ เพ็ชรศิริ
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

กรมพัฒนาที่ดิน

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวจินดาภรณ์ เพ็ชรศิริ

ได้ผ่านการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ระบบ LDD e-Training

หลักสูตร “การจำแนกประเภทที่ดิน และการตรวจสอบพื้นที่ ความลาดชันเกิน ๓๕% ”

รุ่นที่ 1/2567 : ตุลาคม 2566 - มีนาคม 2567

(นายปราโมทย์ ยาใจ)
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน